

جمهوری اسلامی ایران

Islamic Republic of Iran

سازمان ملی استاندارد ایران

Iranian National Standardization Organization

INSO

5689

2nd Revision

2018

استاندارد ملی ایران

۵۶۸۹

تجدیدنظر دوم

۱۳۹۷

میکروبیولوژی زعفران –
ویژگی‌ها و روش‌های آزمون

Microbiology of saffron –
Specifications and test methods

ICS:67.220.10 ; 07.100.30

سازمان ملی استاندارد ایران

تهران، ضلع جنوب غربی میدان ونک، خیابان ولیعصر، پلاک ۲۹۵۲

صندوق پستی: ۱۴۱۵۵-۶۱۳۹ تهران - ایران

تلفن: ۸۸۸۷۹۴۶۱-۵

دورنگار: ۸۸۸۸۷۱۰۳ و ۸۸۸۸۷۰۸۰

کرج - شهر صنعتی، میدان استاندارد

صندوق پستی: ۳۱۵۸۵-۱۶۳ کرج - ایران

تلفن: ۰۲۶ ۳۲۸۰۶۰۳۱ - ۸

دورنگار: ۰۲۶ ۳۲۸۰۸۱۱۴

رایانامه: standard@isiri.org.ir

وبگاه: <http://www.isiri.gov>

Iranian National Standardization Organization (INSO)

No.2952 Valiasr Ave., South western corner of Vanak Sq., Tehran, Iran

P. O. Box: 14155-6139, Tehran, Iran

Tel: + 98 (21) 88879461-5

Fax: + 98 (21) 88887080, 88887103

Standard Square, Karaj, Iran

P.O. Box: 31585-163, Karaj, Iran

Tel: + 98 (26) 32806031-8

Fax: + 98 (26) 32808114

Email: standard@isiri.org.ir

Website: <http://www.isiri.gov>

به نام خدا

آشنایی با سازمان ملی استاندارد ایران

سازمان ملی استاندارد ایران به موجب بند یک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱ تنها مرجع رسمی کشور است که وظیفه تعیین، تدوین و نشر استانداردهای ملی (رسمی) ایران را به عهده دارد.

تدوین استاندارد در حوزه‌های مختلف در کمیسیون‌های فنی مرکب از کارشناسان سازمان، صاحب‌نظران مراکز و مؤسسات علمی، پژوهشی، تولیدی و اقتصادی آگاه و مرتبط انجام می‌شود و کوششی همگام با مصالح ملی و با توجه به شرایط تولیدی، فناوری و تجاری است که از مشارکت آگاهانه و منصفانه صاحبان حق و نفع، شامل تولیدکنندگان، مصرف‌کنندگان، صادرکنندگان و واردکنندگان، مراکز علمی و تخصصی، نهادها، سازمان‌های دولتی و غیردولتی حاصل می‌شود. پیش‌نویس استانداردهای ملی ایران برای نظرخواهی به مراجع ذی‌نفع و اعضای کمیسیون‌های مربوط ارسال می‌شود و پس از دریافت نظرها و پیشنهادها در کمیته ملی مرتبط با آن رشتہ طرح و در صورت تصویب، به عنوان استاندارد ملی (رسمی) ایران چاپ و منتشر می‌شود.

پیش‌نویس استانداردهایی که مؤسسات و سازمان‌های علاقه‌مند و ذی‌صلاح نیز با رعایت ضوابط تعیین شده تهیه می‌کنند در کمیته ملی طرح، بررسی و در صورت تصویب، به عنوان استاندارد ملی ایران چاپ و منتشر می‌شود. بدین ترتیب، استانداردهایی ملی تلقی می‌شود که بر اساس مقررات استاندارد ملی ایران شماره ۵ تدوین و در کمیته ملی استاندارد مربوط که در سازمان ملی استاندارد ایران تشکیل می‌شود به تصویب رسیده باشد.

سازمان ملی استاندارد ایران از اعضای اصلی سازمان بین‌المللی استاندارد (ISO)^۱، کمیسیون بین‌المللی الکتروتکنیک (IEC)^۲ و سازمان بین‌المللی اندازه‌شناسی قانونی (OIML)^۳ است و به عنوان تنها رابط^۴ کمیسیون کدکس غذایی (CAC)^۵ در کشور فعالیت می‌کند. در تدوین استانداردهای ملی ایران ضمن توجه به شرایط کلی و نیازمندی‌های خاص کشور، از آخرین پیشرفت‌های علمی، فنی و صنعتی جهان و استانداردهای بین‌المللی بهره‌گیری می‌شود.

سازمان ملی استاندارد ایران می‌تواند با رعایت موازین پیش‌بینی شده در قانون، برای حمایت از مصرف‌کنندگان، حفظ سلامت و ایمنی فردی و عمومی، حصول اطمینان از کیفیت محصولات و ملاحظات زیست‌محیطی و اقتصادی، اجرای بعضی از استانداردهای ملی ایران را برای محصولات تولیدی داخل کشور و/یا اقلام وارداتی، با تصویب شورای عالی استاندارد، اجباری کند. سازمان می‌تواند به منظور حفظ بازارهای بین‌المللی محصولات کشور، اجرای استاندارد کالاهای صادراتی و درجه‌بندی آن را اجباری کند. همچنین برای اطمینان بخشیدن به استفاده‌کنندگان از خدمات سازمان‌ها و مؤسسات فعال در زمینه مشاوره، آموزش، بازرگانی، ممیزی و صدور گواهی سیستم‌های مدیریت کیفیت و مدیریت زیست‌محیطی، آزمایشگاه‌ها و مراکز واسنجی (کالیبراسیون) وسائل سنجش، سازمان ملی استاندارد این‌گونه سازمان‌ها و مؤسسات را بر اساس ضوابط نظام تأیید صلاحیت ایران ارزیابی می‌کند و در صورت احراز شرایط لازم، گواهینامه تأیید صلاحیت به آن‌ها اعطا و بر عملکرد آن‌ها نظارت می‌کند. ترویج دستگاه بین‌المللی یکاهای واسنجی وسائل سنجش، تعیین عیار فلزات گرانبها و انجام تحقیقات کاربردی برای ارتقای سطح استانداردهای ملی ایران از دیگر وظایف این سازمان است.

1- International Organization for Standardization

2- International Electrotechnical Commission

3- International Organization for Legal Metrology (Organisation Internationale de Métrologie Legale)

4- Contact point

5- Codex Alimentarius Commission

کمیسیون فنی تدوین استاندارد

«میکروبیولوژی زعفران- ویژگی‌ها و روش‌های آزمون»

سمت و / یا محل اشتغال:

رئیس:

قزوینی، کیارش

(دکتری میکروبیولوژی)

اداره کل استاندارد خراسان رضوی

دبیر:

مهربان، اعظم

(کارشناسی ارشد علوم و صنایع غذایی)

اعضا: (سامی به ترتیب حروف الفبا)

اداره کل استاندارد خراسان رضوی

افضلیان، فرشید

(کارشناسی ارشد شیمی)

شرکت نوین زعفران

ایمانی، سیما

(کارشناسی ارشد علوم و صنایع غذایی)

آزمایشگاه همکار ریحان آزمای ایرانیان

بانزاد، میترا

(کارشناسی مهندسی شیمی - صنایع غذایی)

شرکت زعفران تکنواپانکو

بیگلری، سمیه

(کارشناسی علوم و صنایع غذایی)

آزمایشگاه همکار معیار گسترش آریا

تفریشی، پریسا

(کارشناسی تغذیه)

شرکت بازرگانی زعفران اسفدان

تقتمش، آنا

(کارشناسی علوم و صنایع غذایی)

آزمایشگاه همکار اسراء شرق

جان نثار احمدی، حمیده

(کارشناسی ارشد بیوتکنولوژی)

شرکت زعفران بدیعی

چوبانی، لیلا

(کارشناسی ارشد علوم و صنایع غذایی)

سمت و/یا محل اشتغال:

آزمایشگاه همکار تستا	اعضا: (سامی به ترتیب حروف الفبا) حجی آبادی، ساره (کارشناسی ارشد بیوتکنولوژی)
دانشگاه علوم پزشکی مشهد- معاونت غذا و دارو	حضری، محمد (دکتری دامپزشکی)
اتحادیه صادرکنندگان زعفران خراسان رضوی	خواجه پور، آزاده (کارشناسی علوم و صنایع غذایی)
آزمایشگاه همکار یاقوت گستر فردوس	زمان زاده، فرشته (کارشناسی علوم و صنایع غذایی)
موسسه پژوهشی علوم و صنایع غذایی مشهد	Ziaret Nia, Sید مهدی (دکتری بیوتکنولوژی)
آزمایشگاه همکار ادمان	سادات حجازی، معصومه (کارشناسی شیمی)
آزمایشگاه همکار سهند آزمای توس- موسسه سرم سازی رازی	سیدین قناد، سید محمد (دکتری میکروبیولوژی)
آزمایشگاه همکار زیره و زعفران ایرانیان	شیردل، عاطفه (کارشناسی ارشد شیمی کاربردی)
جهاد کشاورزی خراسان رضوی	صالح آبادی، محسن (کارشناسی ارشد علوم و صنایع غذایی)
اتحادیه صادرکنندگان زعفران خراسان رضوی	صفایی، آزاده (کارشناسی علوم و صنایع غذایی)
اداره کل استاندارد خراسان رضوی	عباسی، صغیری (دکتری پزشکی)
آزمایشگاه همکار پرتو آزمون خراسان	عدالت جمیلی، شهناز (کارشناسی علوم و صنایع غذایی)
شرکت نوین زعفران	علیمردانی، آراسته (کارشناسی ارشد علوم و صنایع غذایی)

سمت و/یا محل اشتغال:

نماینده کانون کارشناسان استاندارد

اعضا: (اسمی به ترتیب حروف الفبا)

عندلیبیان، سمیه

(کارشناسی مهندسی شیمی صنایع غذایی)

اداره کل استاندارد خراسان جنوبی

کرمانی، لیلا

(کارشناسی ارشد بیوشیمی)

آزمایشگاه همکار امین آزمای شرق

فراجی، حامد

(دکتری میکروبیولوژی)

شرکت زعفران عبدالرافع خوافی

فیاض، الهه

(کارشناسی علوم و صنایع غذایی)

اداره کل استاندارد خراسان رضوی

قلاسی مود، فرحتناز

(دکتری بهداشت مواد غذایی)

اداره کل استاندارد خراسان رضوی

متولی زاده اردکانی، فربنا

(کارشناسی علوم و صنایع غذایی)

انجمن دارندگان نشان استاندارد ایران

محمدی، نادیا

(کارشناسی علوم و صنایع غذایی)

شرکت زعفران بهرامن

مشعوفی، میترا

(کارشناسی علوم و صنایع غذایی)

شرکت زعفران تسلی

وزیرزاده، بیتا

(کارشناسی ارشد شیمی صنایع غذایی)

شرکت زعفران سحرخیز

وطن خواه، شهرزاد

(دکتری علوم و صنایع غذایی)

دانشگاه آزاد اسلامی نیشابور

وظیفه دوست، محسن

(دکتری علوم و صنایع غذایی)

شرکت زعفران ادمان

هاشمی، مریم

(کارشناسی بیولوژی)

دانشگاه فردوسی مشهد

یاربی، هانیه

(کارشناسی ارشد میکروبیولوژی مواد غذایی)

سمت و/یا محل اشتغال:

اداره کل استاندارد خراسان رضوی

ویراستار:

فلاسی مود، فرحناز

(دکتری بهداشت مواد غذایی)

فهرست مندرجات

صفحه	عنوان
ح	پیش‌گفتار
۱	هدف و دامنه کاربرد
۱	مراجع الزامی
۲	اصطلاحات و تعاریف
۳	نمونه برداری
۳	ویژگی‌ها
۴	روش اجرای آزمون
۵	گزارش آزمون

پیش گفتار

استاندارد «میکروبیولوژی زعفران- ویژگی‌ها و روش‌های آزمون» که نخستین بار در سال ۱۳۸۰ براساس پژوهش انجام شده تدوین و منتشر شد، براساس پیشنهادهای دریافتی و بررسی و تایید کمیسیون‌های مربوط برای دومین بار مورد تجدید نظر قرار گرفت و در چهارصد و نود و یکمین اجلاسیه کمیته ملی استاندارد بیولوژی و میکروبیولوژی مورخ ۱۳۹۷/۱/۲۹ تصویب شد.

اینک این استاندارد به استناد بند یک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران ، مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱ به عنوان استاندارد ملی ایران منتشر می‌شود.

استانداردهای ملی ایران براساس استاندارد ملی ایران شماره ۵ (استانداردهای ملی ایران- ساختار و شیوه نگارش) تدوین می‌شوند. برای حفظ همگامی و هماهنگی با تحولات و پیشرفت‌های ملی و جهانی در زمینه صنایع، علوم و خدمات، استانداردهای ملی ایران در صورت لزوم تجدید نظرخواهند شد و هر پیشنهادی که برای اصلاح و تکمیل این استانداردها ارائه شود، هنگام تجدید نظردر کمیسیون فنی مربوط مورد توجه قرار خواهد گرفت. بنابراین، باید همواره از آخرین تجدید نظر استانداردهای ملی ایران استفاده کرد.

این استاندارد جایگزین استاندارد ملی ایران شماره ۵۶۸۹ : سال ۱۳۸۸ می‌شود.

منابع و مأخذی که برای تهیه این استاندارد مورد استفاده قرار گرفته به شرح زیر است:

- ۱ - استاندارد ملی ایران به شماره ۱۳۹۱-۲۵۹: سال ۱۳۹۱ زعفران- ویژگی‌ها- تجدید نظر پنجم
- ۲- بررسی و تجزیه و تحلیل نتایج آزمون میکروبیولوژی نمونه‌های زعفران در آزمایشگاه اداره کل استاندارد خراسان رضوی، سال‌های ۱۳۸۸- ۱۳۹۶
- ۳- بررسی و تجزیه تحلیل نتایج آزمون میکروبیولوژی ۱۲۰ نمونه زعفران به تفکیک ماه‌های مختلف برداشت و بسته بندی در اداره کل استاندارد خراسان رضوی در سال ۱۳۹۶
- ۴- بررسی و تجزیه و تحلیل نتایج آزمون میکروبیولوژی نمونه‌های زعفران در آزمایشگاه‌های همکار نوین زعفران و یاقوت گستر فردوس، سال‌های ۱۳۹۳- ۱۳۹۶
- ۵- تجزیه و تحلیل نتایج آزمون ۵۰ نمونه زعفران به منظور شناسایی گونه‌های انتروکوک به روش مولکولی (PCR) در آزمایشگاه سهند آزمای توس، سال ۱۳۹۶
- ۷- نوربخش، ریحانه و همکاران، بررسی خاصیت ضد میکروبی سافرانال زعفران، ۱۳۷۹، اداره کل استاندارد خراسان رضوی

۶ - وظیفه دوست، محسن و همکاران، شناسایی و تعیین میزان آلودگی انتروکوکی زعفران در مناطق زعفران خیز کشور به ویژه (خراسان رضوی، جنوبی، شمالی) و بررسی ضرورت وجود انتروکوک در تجدید نظر استاندارد ملی میکروبیولوژی زعفران به شماره ۱۳۹۶، ۵۶۸۹، اداره کل استاندارد خراسان رضوی

مقدمه

گیاه زعفران با نام علمی *Crocus sativus* از تیره زنبقیان، گیاهی علفی و چند ساله، بدون ساقه، دارای غده‌ی پیازی شکل بوده که بومی مناطق کویری ایران می‌باشد. کلاله‌های جدا شده زعفران به عنوان طلای سرخ در دنیا، یکی از مهمترین اقلام صادراتی ایران محسوب شده و آن را به عنوان بزرگترین تولیدکننده زعفران در سطح جهان مطرح نموده است. با توجه به ارتفاع اندک گل زعفران از سطح زمین، این محصول می‌تواند در ابتدای فصل برداشت طیفی از میکروارگانیسم‌های موجود در آب، خاک و کود، مانند: اشريشيا کلی و انتروکوکهای روده‌ای را به همراه داشته باشد ولی در طی مراحل خشک‌کردن و نگهداری به علت وجود سافرانال موجود در آن، مقدار بار میکروبی آن به طور چشمگیری کاهش می‌یابد. بسیاری از روش‌های آلدگی زدایی زعفران باعث کاهش کیفیت آن از جمله تاثیر در رنگ، بو و طعم گردیده و موجب از دست دادن بازار جهانی ایران به عنوان بزرگترین صادر کننده زعفران در جهان می‌گردد. بنابر این در شرایط کنونی نیازمند تحقیقات علمی و کاربردی گستردۀ تر در این زمینه می‌باشد. لذا به منظور بررسی ضرورت وجود انتروکوک به عنوان یک شاخص بهداشتی در تجدید نظر استاندارد ملی زعفران طرح تحقیقاتی "شناسایی و تعیین میزان آلدگی انتروکوکی زعفران در مناطق زعفران خیز کشور" با همکاری مراکز علمی و تحقیقاتی انجام گردید. با توجه به نتایج حاصل از طرح مذکور و بنا به دلایل زیر در تجدید نظر حاضر شمارش کلی میکروارگانیسم‌ها جایگزین جستجو و شناسایی انتروکوکهای روده‌ای گردید.

۱- وجود آزمون اشريشيا کلی به عنوان یک شاخص بهداشتی مورد قبول در کلیه مجتمع علمی بین المللی، در استاندارد میکروبیولوژی زعفران

۲- خاصیت ضد میکروبی زعفران که براساس تحقیقات انجام شده پس از برداشت در طی نگهداری، بار میکروبی آن تا حد قابل ملاحظه‌ای کاهش می‌یابد

۳- عدم وجود آزمون‌های میکروبی برای فراورده زعفران در استانداردهای بین المللی و منطقه اروپا

۴- شرایط خاص کشت زعفران و مجاورت مستقیم گل زعفران با خاک

۵- کم بودن میزان مصرف سرانه زعفران در مقایسه با سایر ادویه ها

۶- عدم وجود روش آزمون مدون و صحه گذاری شده استاندارد، جهت شناسایی گونه انتروکوک فکالیس (عامل ایجاد بیماری) مربوط به تیره انتروکوکاسیه و سرده انتروکوک

لذا با انجام آزمون‌های جستجو و شناسایی اشريشيا کلی، همزمان شمارش کلی میکروارگانیسم‌ها، شمارش کپک و اسپور کلوستریدیوم‌های احیاکننده سولفیت، شناسایی زعفران‌های فاقد شرایط بهداشتی را میسر ساخته و همچنین حفظ روند صادرات این محصول را به عنوان یکی از مهمترین محصولات صادراتی غیر نفتی امکان پذیر می‌سازد.

بدیهی است با اجرای برنامه‌های بهبود شرایط کاشت زعفران توسط وزارت جهاد کشاورزی در سال های آینده تجدید نظر استاندارد حاضر مد نظر خواهد بود.

میکروبیولوژی زعفران - ویژگی‌ها و روش‌های آزمون

۱ هدف و دامنه کاربرد

هدف از تدوین این استاندارد، تعیین ویژگی‌های میکروبیولوژی انواع زعفران می‌باشد.

این استاندارد برای انواع زعفران خشک شده حاصل از مادگی گل‌های گیاه زعفران *Crocus sativus* که به اشکال رشته‌ای، رشته‌ای برشیده و پودر عرضه می‌گردد، کاربرد دارد.

۲ مراجع الزامی

در مراجع زیر ضوابطی وجود دارد که در متن این استاندارد به صورت الزامی به آن‌ها ارجاع داده شده است.
بدین ترتیب، آن ضوابط جزئی از این استاندارد محسوب می‌شوند.

در صورتی که به مرجعی با ذکر تاریخ انتشار ارجاع داده شده باشد، اصلاحیه‌ها و تجدیدنظرهای بعدی آن برای این استاندارد الزام‌آور نیست. در مورد مراجعی که بدون ذکر تاریخ انتشار به آن‌ها ارجاع داده شده است، همواره آخرین تجدیدنظر و اصلاحیه‌های بعدی برای این استاندارد الزام‌آور است.

استفاده از مراجع زیر برای کاربرد این استاندارد الزامی است:

۲-۱ استاندارد ملی ایران شماره ۲۹۴۶، میکروبیولوژی مواد غذایی و خوراک دام- روش جستجو و شمارش /شريشيا کلى با استفاده از روش بيشرترين تعداد احتمالي

۲-۲ استاندارد ملی ایران شماره ۳۶۵۹، روش نمونه برداری زعفران

۲-۳ استاندارد ملی ایران شماره ۵۲۷۲-۱، میکروبیولوژی زنجیره غذایی- روش جامع برای شمارش ميكروارگانيسم‌ها- قسمت ۱: شمارش كلني در $^{\circ}\text{C}$ ۳۰ با استفاده از روش كشت آميخته

۲-۴ استاندارد ملی ایران شماره ۸۶۶۳، میکروبیولوژی مواد غذایی و خوراک دام و آب-آماده‌سازی، ساخت، ذخیره‌سازی و آزمون عملکرد محیط‌های کشت

۲-۵ استاندارد ملی ایران شماره ۸۹۲۳-۱، میکروبیولوژی مواد غذایی و خوراک دام- آماده سازی آزمایه، سوسپانسیون اولیه و رقت‌های اعشاری برای آزمون‌های میکروبیولوژی- قسمت اول- مقررات کلی برای آماده سازی سوسپانسیون اولیه و رقت‌های اعشاری

- ۲-۶ استاندارد ملی ایران شماره ۴، ۸۹۲۳-۴، میکروبیولوژی مواد غذایی و خوراک دام- آماده سازی آزمایه، سوسپانسیون اولیه و رقت‌های اعشاری برای آزمون میکروبی- قسمت ۴: مقررات ویژه برای آماده‌سازی فرآورده‌ها به جز شیر، گوشت، ماهی و فرآورده‌های آنها
- ۲-۷ استاندارد ملی ایران شماره ۹۴۳۲، میکروبیولوژی مواد غذایی و خوراک دام- روش جامع برای شمارش باکتری‌های احیا کننده سولفیت در شرایط بی‌هوایی
- ۲-۸ استاندارد ملی ایران شماره ۹۸۹۹، میکروبیولوژی مواد غذایی و خوراک دام- الزامات کلی و راهنمای برای آزمون‌های میکروبیولوژی
- ۲-۹ استاندارد ملی ایران شماره ۱۰۸۹۹-۳، میکروبیولوژی مواد غذایی و خوراک دام- روش شمارش کپک‌ها و مخمرها- قسمت ۳: روش شمارش کلنی در فرآورده‌های با فعالیت آبی (aW) مساوی یا کمتر از ۰/۶۰
- ۲-۱۰ استاندارد ملی ایران شماره ۲۰۸۳۴، میکروبیولوژی زنجیره مواد غذایی- روش‌های نمونه‌برداری برای آزمون‌های میکروب‌شناسی

۳ اصطلاحات و تعاریف

در این استاندارد، اصطلاحات و تعاریف زیر به کار می‌روند:

۳-۱

زعفران

saffron

گیاهی با نام علمی *Crocus sativus* که از تیره *Linnaeus* می‌باشد.

۳-۲

زعفران رشته‌ای

saffron in filament

عبارتست از کلاله همراه با قسمتی از خامه مادگی گل گیاه زعفران که به روش‌های مختلف خشک شده است.

۳-۳

زعفران رشته‌ای بریده

saffron in cut filament

عبارتست از کلاله خشک شده مادگی گل گیاه زعفران که خامه آن کاملاً جدا شده باشد.

۳-۴

پودر زعفران

saffron in powder form

عبارتست از ذرات حاصل از ساییدن زعفران خشک شده رشته‌ای، رشته‌ای بریده به‌طوری که اندازه ذرات آن کاملاً یکنواخت باشد.

۴ نمونه برداری

نمونه‌هایی که به آزمایشگاه تحویل داده می‌شود باید نماینده واقعی کل محموله بوده و در طی حمل و نقل، جابه‌جایی و نگهداری صدمه ندیده و در ویژگی‌های آن تغییری ایجاد نشده باشد. نمونه‌برداری با رعایت ضوابط مندرج در استاندارد ملی ایران به شماره ۹۸۹۹، باید مطابق با استانداردهای ۳۶۵۹ و ۲۰۸۳۴ انجام شود.

۵ ویژگی‌ها

ویژگی‌های میکروبیولوژی انواع زعفران باید مطابق جدول شماره یک باشد.

جدول ۱- حد مجاز ویژگی‌های میکروبیولوژی انواع زعفران

ردیف	ویژگی	حد مجاز (cfu/gr)
۱	شمارش کلی میکروارگانیسم‌ها	3×10^5
۲	اشریشیاکلی	منفی
۳	کپک	10^3
۴	اسپور کلستریدیوم‌های احیا کننده سولفیت *	10^2

* بند ۴ فقط در خصوص زعفران‌های بسته بندی شده تحت خلا الزامی می‌باشد.

۶ روش اجرای آزمون

۶-۱ محیط کشت و رقیق کننده ها

۶-۱-۱ کلیات

به منظور بدست آوردن نتایج یکسان، از مواد شیمیایی و محیط‌های کشت با درجه خلوص آزمایشگاهی، استفاده کنید. چنانچه محیط‌های کشت به صورت تجاری در دسترس باشند، تهیه آن را مطابق دستورالعمل سازنده انجام دهید. برای کنترل عملکرد و تضمین کیفیت محیط‌های کشت به استاندارد ملی ایران شماره ۸۶۶۳ مراجعه کنید.

۶-۱-۲ آب

آب مورد استفاده برای تهیه محیط‌های کشت باید درجه خلوص آزمایشگاهی داشته باشد. آب مورد استفاده باید عاری از سموم و مهارکننده رشد باکتریایی باشد. برای تهیه محیط‌های کشت از آب مقطر تازه یا آب خالص مطابق استاندارد ملی ایران شماره ۸۶۶۳ استفاده کنید.

۶-۱-۳ رقیق کننده ها

از رقیق کننده‌های مناسب مطابق استانداردهای ملی ایران شماره‌های ۱-۸۹۲۳ و ۴-۸۹۲۳ استفاده شود.

۶-۲ آماده سازی نمونه

آماده‌سازی آزمونه و تهیه رقت‌های اعشاری را مطابق با استانداردهای ملی ایران شماره‌های ۱-۸۹۲۳ و ۴-۸۹۲۳ انجام دهید.

۶-۳ شمارش کلی میکرووارگانیسم‌ها

آزمون شمارش کلی میکرووارگانیسم‌ها برای زعفران، باید مطابق با استاندارد ملی ایران شماره ۱-۵۲۷۲ انجام گیرد.

۶-۴ جستجوی اشریشیاکلی

آزمون جستجوی اشریشیا کلی برای زعفران، باید مطابق با استاندارد ملی ایران شماره ۲۹۴۶ انجام گیرد.

۶-۵ شمارش کپک

آزمون شمارش کپک برای زعفران، باید مطابق با استاندارد ملی ایران شماره ۳-۱۰۸۹۹ انجام گیرد.

۶-۶ شمارش اسپور کلوستریدیوم‌های احیا کننده سولفیت

آزمون شمارش اسپورکلوستریدیوم‌های احیا کننده سولفیت برای زعفران‌های بسته بندی شده تحت خلا، باید مطابق با استاندارد ملی ایران شماره ۹۴۳۲ انجام گیرد.

۷ گزارش آزمون

گزارش آزمون باید دارای آگاهی‌های زیر باشد:

- ۱-۷ مشخصات کامل نمونه
- ۲-۷ تاریخ نمونه‌برداری
- ۳-۷ تاریخ انجام آزمون
- ۴-۷ ارجاع به شماره این استاندارد
- ۵-۷ نام و نامخانوادگی تأییدکننده نتیجه آزمون